

**BANSKOBYSTRICKÝ
SAMOSPRAVNÝ KRAJ**

DOMOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

POHORFÍ SKÁ MAŠA Č. 57/72

**SMERNICA
Č. 27
Dodržiavanie ľudských práv a slobôd a ochrana pred
diskrimináciou**

	Vypracoval:	Posúdil:	Schválil:
Meno:	Mgr. Marta Rosiarová	Ľuboslava Riapošová	Mgr. Janka Lilková
Funkcia:	vedúca sociálneho úseku	manažér kvality	riaditeľka
Dátum:	30.06.2023	01.07.2023	01.07.2023
Podpis:			

OBSAH	Strana
POKYNY PRE POUŽÍVANIE ORGANIZAČNEJ SMERNICE.....	3
1. ÚČEL	3
2. POJMY A POUŽITÉ SKRATKY	4
3. POSTUP	4
4. ODKAZY A POZNÁMKY	8
5. ROZDEĽOVNÍK	8

Domov sociálnych služieb v Pohorelskej Maši

vydáva

Smernicu č. 27 – Dodržiavanie ľudských práv a slobôd a ochrana pred diskrimináciou

POKYNY PRE POUŽÍVANIE ORGANIZAČNEJ SMERNICE

1. Riaditeľ DSS a vedúci úsekov sú povinní:
 1. oboznámiť zamestnancov s organizačnou smernicou,
 2. vykonať o tom záznam do formulára „Záznam o oboznámení“,
 3. kontrolovať dodržiavanie organizačnej smernice a pri zistení nedostatkov ich odstraňovať v rámci svojich právomocí.
2. Zamestnanci DSS sú povinní:
 - dodržiavať organizačnú smernicu,
 - pri zistení potreby zmeny organizačnej smernice alebo jej časti podať podnet na jej revíziu.
3. Organizačná smernica počas celého obdobia platnosti musí byť uložená tak, aby bola prístupná všetkým pracovníkom, ktorí ju potrebujú pre výkon svojej funkcie.

1. ÚČEL

I.

Všeobecné ustanovenie

Táto interná smernica slúži na stanovenie jednoznačného postupu pri dodržiavaní ľudských práv a slobôd a pri ochrane pred diskrimináciou tak, aby bola zabezpečená kvalita a priebeh poskytovaných služieb. Svojou závažnosťou je predmetná interná smernica záväzná pre všetkých zamestnancov DSS Pohorelská Maša, ktorí sú v priamom alebo nepriamom kontakte s PSS.

Ochrana ľudských práv a slobôd prijímateľa sociálnej služby a ochrana pred diskrimináciou je zakotvená v Ústave Slovenskej republiky, vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v Európskej sociálnej charte, v zákone č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) a iných medzinárodných a všeobecne záväzných právnych normách a pravidlách občianskeho spolužitia.

Poskytovateľ sociálnej služby podriaďuje svoju činnosť etickým princípom a všeobecným princípom sociálnej služby. Rešpektuje právo prijímateľa na dôstojnosť, sebaurčenie, súkromie a bezpečie.

DSS, ako poskytovateľ sociálnych služieb dodržiava zásady rovnakého zaobchádzania spočívajúce v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

Žiadnemu prijímateľovi sociálnej služby nie je poskytovaná sociálna služba proti jeho vôli alebo len na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického

alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku.

Zamestnanci DSS dbajú na dodržiavanie základných princípov ochrany ľudských práv a slobôd (Príloha č. 1 **Základné ľudské práva a slobody**) pri svojej každodennej činnosti a mimoriadnu pozornosť venujú najmä oblastiam, kde by mohlo dôjsť v súvislosti s poskytovaním služieb k porušovaniu týchto práv. Zamestnanci sú povinní v prípade vzniku situácie porušovania práv a slobôd, jednať vždy v záujme prijímateľa sociálnej služby (ďalej len PSS), tak aby ohrozenie základných ľudských práv a slobôd bolo čo najskôr odstránené.

Identifikačné údaje prevádzkovateľa zariadenia:

Prevádzkovateľ: Domov sociálnych služieb
Pohorelská Maša 57/72
976 69 Pohorelá

Štatutárny orgán: Mgr. Janka Lilková, riaditeľka

Identifikačné číslo organizácie: 00 63 23 25

Zriaďovateľ: Banskobystrický samosprávny kraj
Nám. SNP č. 23
974 01 Banská Bystrica

2. POUŽITÉ POJMY A SKRATKY

DSS: Domov sociálnych služieb
Z. z.: Zbierka zákonov
NR SR: Národná rada Slovenskej republiky
BBSK: Banskobystrický samosprávny kraj

3. POSTUP

Článok č. I

Zásady poskytovania sociálnych služieb

1. Každému, kto žiada o poskytnutie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnych služieb, je sociálna služba poskytnutá v súlade so zákonom alebo mu je poskytnuté sociálne poradenstvo o možnostiach zabezpečenia sociálnej služby alebo potrebnej podpory iným subjektom.
2. V DSS sú sociálne služby poskytované v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami, prirodzenou ľudskou dôstojnosťou, s princípmi nediskriminácie z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku prijímateľa sociálnej služby a sú poskytované v prostredí, ktoré si prijímateľ sociálnej služby vybral.
3. Žiadnemu prijímateľovi sociálnej služby nie je poskytovaná sociálna služba proti jeho vôli alebo len na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu,

príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku.

4. DSS ako poskytovateľ sociálnej služby rešpektuje a podporuje rozvoj schopností, zručností a vedomostí prijímateľa sociálnej služby, zachovanie jeho vlastnej identity, osobnej integrity, osobnej nezávislosti, individuálnej rozmanitosti a podporuje vytváranie pozitívneho obrazu o prijímateľovi sociálnej služby.

5. DSS ako poskytovateľ sociálnej služby podporuje prijímateľa sociálnej služby v plnom a účinnom zapojení sa a začlenení sa do spoločnosti s rešpektovaním jeho prirodzených vzťahov v rámci jeho rodiny a komunity v súlade s právom na rovnosť príležitostí.

6. DSS akceptuje slobodnú vôľu prijímateľa sociálnych služieb – prijímateľ, resp. jeho opatrovník si zvolí, rozsah a spôsob poskytovaných služieb a nesie osobnú zodpovednosť za svoje rozhodnutie.

Článok č. II

Poučenie zamestnancov

1. Vedúci zamestnanec oboznámi svojich podriadených s ľudskými právami a slobodami prijímateľa sociálnych služieb.
2. Zamestnávateľ oboznámi každého novoprijatého zamestnanca, aby pri vykonávaní svojej práce dbal na to, aby práva a slobody prijímateľa boli dodržiavané. Súhlas s oboznámením sa so základnými právami a slobodami prijímateľa, ako aj ich porozumenie každý zamestnanec potvrdí svojim podpisom. Každý zamestnanec bude rešpektovať tieto práva a slobody prijímateľa sociálnych služieb.

Článok č. III

Práva prijímateľa sociálnych služieb

DSS rešpektuje zásady rovnakého zaobchádzania a práva prijímateľa sociálnej služby.

1. **Pre zabezpečenie dôstojnosti prijímateľov sociálnej služby DSS dbá na:**
 - ochranu života a zdravia,
 - osobnú slobodu,
 - rešpekt k osobnej cti, dobrej povesti a mena
 - zachovanie identity PSS, osobnej integrity, osobnej nezávislosti, individuálnej rozmanitosti.
2. **DSS vytvára také podmienky, aby bolo naplnené právo prijímateľa sociálnej služby na:**
 - a) **sebaurčenie** a to predovšetkým:
 - ochranu osobnej slobody,
 - slobodu myslenia a náboženského vyznania,
 - dôraz na osobný rozvoj,
 - práva na prístup ku vzdelávaniu, profesijnému rozvoju a získavaniu platených pracovných príležitostí.
 - b) **rešpekt súkromia prijímateľa sociálnej služby**
 - nenarušovanie osobného priestoru,
 - práva na nezávislý spôsob života v komunite s primeranou podporou
 - právo na voľný pohyb,
 - súkromie pri komunikácii,
 - ochranu osobných údajov,
 - dôvernosť informácií poskytnutých kompetentným odborným zamestnancom zariadenia v záujme riešenia problémov prijímateľov sociálnej služby,

- právo na určenie dôvernej osoby, s ktorou môže konzultovať svoje slobodné rozhodnutia o podpore, poskytovaní sociálnej služby a s jej podporou realizovať rozhodnutia o osobných, právnych, finančných a ďalších záležitostiach.
- c) vytváranie podmienok, pre zabezpečenie práva prijímateľa sociálnej služby na bezpečie**
- ochranu pred diskrimináciou, neľudským zaobchádzaním, ponižujúcim zaobchádzaním, trestaním, vykorisťovaním, násilím a zneužívaním.
- d) poskytovanie služby s prihliadnutím na **individuálne potreby prijímateľov sociálnej služby**, aby nemuseli ovplyvňovať služby neprípustnými (nezákonnými) prostriedkami (dary, úplatky a pod.)**
- e) DSS poskytuje sociálne služby prijímateľovi sociálnej služby, tak že:**
- rešpektuje jeho prirodzené vzťahy v rámci jeho rodiny a komunity
 - dodržiava právo na rovnosť príležitostí, zachováva prirodzenú ľudskú dôstojnosť, s princípmi nediskriminácie z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku prijímateľa sociálnej služby a sú poskytované v prostredí, ktoré si prijímateľ sociálnej služby vybral.
- 3. DSS rešpektuje prijímateľa sociálnej služby:**
- Poskytovateľ sociálnej služby zabezpečuje každému prijímateľovi sociálnej služby prístup k rôznym druhom aktivizácie, ktoré zohľadňujú potreby a preferencie prijímateľa a ktorých prostredníctvom môže rozvíjať svoje kognitívne schopnosti a zručnosti v oblasti zamestnávania, vzdelávania alebo v iných oblastiach tak, aby mohol naplniť predstavu o svojom sociálnom postavení v živote.
 - Poskytovateľ sociálnej služby informuje prijímateľov sociálnej služby o možnostiach zabezpečenia finančných prostriedkov nevyhnutných pre nezávislý život v komunite a poskytuje im podporu pri ich získavaní.
 - Poskytovateľ sociálnej služby podporuje prijímateľov sociálnej služby pri naplňaní práva na nezávislý spôsob života v komunite s primeranou podporou.
 - Poskytovateľ sociálnej služby podporuje prijímateľov sociálnej služby pri uplatňovaní spôsobilosti na právne úkony alebo im sprostredkuje možnosť iniciovať konanie o prinavrátení spôsobilosti na právne úkony.
 - Poskytovateľ sociálnej služby podporuje zachovanie identity prijímateľa sociálnej služby, osobnej integrity, osobnej nezávislosti, individuálnej rozmanitosti a prístup k individualizovanej podpore.
 - Poskytovateľ sociálnej služby vedome a aktívne podporuje vytváranie pozitívneho obrazu o každom prijímateľovi sociálnej služby aj smerom k nemu, smerom k ostatným prijímateľom sociálnej služby a smerom k verejnosti.
 - Poskytovateľ sociálnej služby rešpektuje právo PSS na určenie dôvernej osoby služby a rešpektuje aj autoritu nominovanej podpornej osoby tak, aby boli rozhodnutia prijímateľa sociálnej služby efektívne komunikované a realizované.
- 4. DSS podporuje prijímateľa sociálnej služby vo vzťahoch s rodinou a komunitou:**
- podporuje prijímateľa sociálnej služby v plnom a účinnom zapojení sa a začlenení sa do spoločnosti s rešpektovaním jeho prirodzených vzťahov v rámci jeho rodiny a komunity v súlade s právom na rovnosť príležitostí.

Článok č. IV

Pravidlá pre ochranu práv prijímateľa sociálnych služieb pred predsudkami a negatívnymi hodnoteniami

K zamedzeniu porušovania práv prijímateľov sociálnej služby v DSS sú zavedené jasné pravidlá, ktorými sa musia riadiť všetci zamestnanci DSS.

Jedná sa o nasledovné pravidlá:

- komunikujú a konajú slušne a správne,
- vytvárajú podmienky preto, aby prijímatelia sociálnej služby mohli robiť zmysuplné činnosti a žili dôstojne,
- pomáhajú prijímateľom sociálnej služby správne sa vyjadrovať a správať sa, obliekať sa, obklopovať sa vecami a vykonávať činnosti, ktoré sú adekvátne ich veku,
- správajú sa ku prijímateľom sociálnej služby s rešpektom,
- predstavujú prijímateľov sociálnej služby menom, nie diagnózou,
- neoslovujú prijímateľov sociálnej služby podľa jeho zdravotného stavu, je neprípustné používať termíny ako „ležiak“ a pod.,
- pristupujú k prijímateľom sociálnej služby pozitívne,
- snažia sa ukázať, že prípadné problémy prijímateľov sociálnej služby sú prirodzeným javom,
- usilujú sa o to, aby život prijímateľov sociálnej služby bol čo najprirodzenejší,
- program voľno-časových aktivít prispôsobujú želaniam prijímateľov sociálnej služby,
- eliminujú nepriaznivé sprievodné javy spojené s chorobou,
- zvereňujú fotografie z rôznych spoločenských akcií na nástenke, na webovom sídle zariadenia, len so súhlasom prijímateľov sociálnej služby. Zverejňovanie týchto aktivít je dôležité, aby si verejnosť mohla predstaviť rozmanitosť života v DSS,
- dodržiajú mlčanlivosť, pretože neopatrnosť a v mnohých prípadoch i nechtiac vypustené slová môžu mať zlý vplyv na prijímateľov sociálnej služby.

Zamedzenie stretu záujmov zariadenia so záujmami prijímateľov sociálnej služby

Z dôvodu ochrany práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb je potrebné v situácii:

- keď je prijímateľ sociálnej služby pozbavený spôsobilosti na právne úkony a súdom ustanoveným opatrovníkom sa stáva zariadenie, je potrebné dbať na zamedzenie stretu záujmov poskytovateľa a prijímateľa. V takomto prípade za opatrovníka vystupuje ako prijímateľ štatutár zariadenia a za poskytovateľa ním poverený zástupca.
- Keď zamestnanec poskytne informácie, ktoré by viedli k akémukoľvek porušeniu ľudských práv a slobôd prijímateľa sociálnej služby. Za účelom zabezpečenia ochrany osobných údajov v informačnom systéme a ochrany aktív, dodržiavať **technické, organizačné a personálne opatrenia** vo forme poučenia dotknutých osôb, bezpečnostných smerníc a iných dokumentov.

Týmito pravidlami sa riadia všetci zamestnanci DSS.

Článok č. V

Poučenie prijímateľa sociálnych služieb o jeho právach a slobodách a o ochrane pred diskrimináciou

1. Sociálne pracovníčky oboznámia a informujú v zrozumiteľnej forme každého novoprijatého prijímateľa sociálnych služieb, resp. jeho opatrovníka a rodinu prijímateľa o tom, aké má práva a slobody a ako je chránený pred diskrimináciou.
2. Každý prijímateľ, resp. opatrovník má možnosť sa o svojich právach a slobodách a ochrane pred diskrimináciou informovať u sociálnych pracovníčok.

Diskriminácia:

- a) **priama diskriminácia** – je konanie, alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii,
- b) **nepriama diskriminácia** – je navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú osobu v porovnaní s inou osobou; nepriama diskriminácia nie je, ak takéto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie takého záujmu,
- c) **diskriminácia z dôvodu:**
- **pohlavia alebo rodu** sa považuje aj diskriminácia z dôvodu tehotenstva alebo materstva, ako aj diskriminácia z dôvodu pohlavnej alebo rodovej identifikácie,
 - **rasy, farby pleti, jazyka, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia** sa považuje aj diskriminácia z dôvodu vzťahu k osobe určitej rasy, farby pleti, jazyka, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, na základe majetku, rodu alebo iného postavenia.
 - **viery a náboženstva alebo iného zmýšľania** sa považuje aj diskriminácia z dôvodu vzťahu k osobe určitého náboženského vyznania alebo viery a aj diskriminácia fyzickej osoby bez náboženského vyznania,
 - **zdravotného postihnutia** sa považuje aj diskriminácia z dôvodu predchádzajúceho zdravotného postihnutia alebo diskriminácia osoby, u ktorej by na základe vonkajších príznakov bolo možné predpokladať, že je osoba so zdravotným postihnutím.
 - **veku** sa považuje, ak sa s nejakou osobou zaobchádza rozdielne ako s inou osobou v porovnateľnej situácii, a to z dôvodu jej veku.

Podvádzanie – použitie akejkoľvek formy klamstva s cieľom prinútiť ku konaniu, aké si praje poskytovateľ.

Obmedzenie aktivity – zabránenie prijímateľovi, aby využil schopnosti, ktoré má, alebo aby robil rozhodnutia, ktorých je schopný, obmedzovanie samostatného rozhodovania prijímateľa.

Zastrašovanie – vzbudzovanie strachu u prijímateľa s cieľom prinútiť ho k požadovanému správaniu, alebo naopak, odradiť ho od určitého konania.

Infantilita – správanie sa k prijímateľom ako k malým deťom

Nálepkovanie – označovanie prijímateľa podľa chovania, či postihnutia výrazom, ktorý sa potom používa pri rozprávaní sa o ňom, alebo označovanie prijímateľa diagnózou (ležiak...)

Ignorovanie – správanie sa v prítomnosti prijímateľa, ako keby nebol prítomný

Ponižovanie – správanie sa voči prijímateľovi poukazujúc na jeho neužitočnosť, bezmocnosť.

Nerešpektovanie práva na súkromie a intimita – neodôvodnené vyrušovanie, návštevy bez klopania, výmena inkontinentných pomôcok a odhaľovanie v prítomnosti druhých osôb, hromadné ošetrovanie, prehliadanie osobných vecí bez vedomia alebo súhlasu prijímateľa.

Právna ochrana a konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania:

- Každý má právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou.
- Každý sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodrzaním zásady rovnakého zaobchádzania. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytol primerané zadost'učinenie.
- Ak by primerané zadost'učinenie nebolo dostačujúce, najmä ak nedodrzaním zásady rovnakého zaobchádzania bola značným spôsobom znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie poškodenej osoby, môže sa tá domáhať aj

náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a všetky okolnosti, za ktorých došlo k jej vzniku.

- Právo na náhradu škody, alebo právo na inú náhradu, nie je týmto zákonom dotknuté.
- Každý má právo na ochranu svojich práv aj mimosúdnou cestou prostredníctvom mediácie.
- Ak by porušením zásady rovnakého zaobchádzania mohli byť dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo slobody väčšieho alebo neurčitého počtu osôb alebo ak by takýmto porušením mohol byť vážne ohrozený verejný záujem, patrí právo domáhať sa ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie aj DSS. DSS sa môže domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, a ak je to možné, napravil protiprávny stav.
- Konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa začína na návrh osoby, ktorá namieta, že jej právo bolo dotknuté porušením zásady rovnakého zaobchádzania (ďalej len "žalobca"). Žalobca je povinný v návrhu označiť osobu, o ktorej tvrdí, že porušila zásadu rovnakého zaobchádzania (ďalej len "žalovaný").
- Žalovaný je povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.

Článok č. VI

Práva a povinnosti poskytovateľa sociálnych služieb

1. Zamestnanci poznajú platné normy a zákony v oblasti základných ľudských práv /napr. Listinu základných práv a slobôd, Občiansky zákonník atď./ a taktiež dodržiavajú **Etický kódex** (príloha č. 2), ktorý upravuje a stanovuje profesionálnu etiku a zásady správania sa a vystupovania všetkých zamestnancov DSS.
2. Sociálne služby sú poskytované v súlade s týmito právnymi normami.
3. Poskytovateľ predchádza situáciám, pri ktorých môžu byť porušené práva prijímateľa sociálnych služieb, alebo môže dôjsť ku stretu záujmov medzi prijímateľmi, resp. rodinnými príslušníkmi a zamestnancami.
4. Poskytovateľ zabezpečuje práva prijímateľov aj práva zamestnancov, neznamená to však, že pri poskytovaní služby môžu byť porušované práva zamestnancov zvýhodňovaním práv prijímateľov, prípadne organizácie.
5. Poskytovateľ kladie dôraz najmä na zabezpečenie práv tých najohrozenejších prijímateľov, teda tých, ktorí sa z dôvodu problémov v komunikácii, choroby, imobility alebo z dôvodu rozumového či psychického obmedzenia sa nemôžu účinne brániť.

Článok č. VII

Dohľad nad ochranou ľudských práv a slobôd a ochranou pred diskrimináciou prijímateľov sociálnej služby

1. Vedúci úsekov zabezpečujú dohľad nad ochranou ľudských práv a slobôd prijímateľov sociálnych služieb a nahlásia zistený stav bezodkladne riaditeľke DSS.
2. Vedúci úsekov vedú evidenciu o porušovaní ľudských práv a slobôd.
3. V prípade, ak by ktokoľvek zo zamestnancov videl alebo sa dozvedel o prípade porušovania práv a slobôd prijímateľa sociálnych služieb, je povinný to bezodkladne

- nahlásiť riaditeľke DSS, aby mohla určiť a nariadiť nápravné opatrenia na odstránenie tohto problému.
4. Dohľad nad ochranou ľudských práv a slobôd a ochranou pred diskrimináciou PSS v DSS je zabezpečovaný aj prostredníctvom „Výboru prijímateľov sociálnej služby“. Na každom zasadnutí informuje „Výbor PSS“ prítomných, či boli, alebo neboli, zistené takéto porušenia. V prípade zistenia porušenia uvedených práv, slobôd, alebo diskriminácie niektorého z PSS, „Výbor PSS“ bezodkladne nahlási tento stav sociálnemu pracovníkovi.
 5. Sociálny pracovník vykoná evidenciu o porušovaní ľudských práv a slobôd a o ochrany pred diskrimináciou prostredníctvom **Evidencie porušenia ľudských práv a slobôd, alebo diskriminácie – zošit** (príloha č. 3). Bezodkladne informuje o zistenom stave vedúcu úseku a ona následne riaditeľku DSS.
 6. V prípade ak by ktokoľvek zo zamestnancov videl, alebo sa dozvedel o prípade porušovania práv a slobôd PSS, prípadne by sa dozvedel, že došlo k diskriminácii prijímateľa sociálnej služby v zariadení je povinný to bezodkladne nahlásiť sociálnemu pracovníkovi.
 7. Sociálny pracovník to zaeviduje a bezodkladne to nahlási vedúcej úseku, aby mohol určiť nápravné opatrenia na odstránenie tohto problému.
 8. Vedúca úseku nariadi nápravné opatrenia na odstránenie tohto problému.

Článok č. VIII

Dohľad nad ochranou pred diskrimináciou a zásada rovnakého zaobchádzania so zamestnancami

Domov sociálnych služieb Pohorelská Maša ako zamestnávateľ (ďalej len „zamestnávateľ“) je v pracovnoprávných vzťahoch povinný zaobchádzať so zamestnancami v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania. Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národného pôvodu alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia, zdravotného postihnutia a veku alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

Zamestnávateľ nesmie bez vážnych dôvodov spočívajúcich v osobitnej povahe činnosti zamestnávateľa narúšať súkromie zamestnanca na pracovisku a v spoločných priestoroch zamestnávateľa tým, že ho monitoruje, vykonáva záznam telefonických hovorov uskutočňovaných technickými pracovnými zariadeniami zamestnávateľa a kontroluje elektronickú poštu odoslanú z pracovnej elektronickej adresy a doručení na túto adresu bez toho, aby ho na to vopred upozornil. Ak zamestnávateľ zavádza kontrolný mechanizmus, je povinný prerokovať so zástupcami zamestnancov rozsah kontroly, spôsob jej uskutočnenia, ako aj dobu jej trvania a informovať zamestnancov o rozsahu kontroly, spôsobe jej uskutočnenia, ako aj o dobe jej trvania.

Výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi. Nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávného vzťahu alebo spoluzamestnancov. Nikto nesmie byť na pracovisku v súvislosti s výkonom pracovnoprávných vzťahov prenasledovaný ani inak postihovaný za to, že podá na iného zamestnanca alebo zamestnávateľa sťažnosť, žalobu, návrh na začatie trestného stíhania alebo iné oznámenie o kriminalite alebo inej protispoločenskej činnosti.

Zamestnanec má právo podať zamestnávateľovi sťažnosť v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania, nedodržaním dobrých mravov alebo z dôvodu narúšania jeho

súkromia na pracovisku. Zamestnávateľ je povinný na sťažnosť zamestnanca bez zbytočného odkladu odpovedať, vykonať nápravu, upustiť od takého konania a odstrániť jeho následky.

Článok č. IX

Preventívne opatrenia

DSS Pohorelská Maša má identifikované a spracované rizikové situácie v oblasti dodržiavania základných ľudských práv a slobôd na úrovni organizácie prostredníctvom „**Preventívne opatrenia na predchádzanie porušovania základných ľudských práv a slobôd**“ (príloha č. 4).

DSS Pohorelská Maša má identifikované a spracované rizikové situácie na individuálnej úrovni, tzn. konkrétne postupy na prevenciu a riešenie konkrétnych situácií jednotlivých PSS („individuálne krízové plány“), ktoré sú súčasťou IP (príloha ku KP č. 9 Poskytovanie sociálnych služieb).

Zariadenie vo vzťahu k prijímateľom sociálnej služby zabezpečuje:

- a) Komunitný systém práce, ktorý zapája PSS do života zariadenia ako partnerov pri poskytovaní sociálnych služieb. Realizovaný formou plánu záujmovej činnosti a IP.
- b) Uplatňovanie individuálneho prístupu pri práci s prijímateľom, kedy sa individuálna práca s prijímateľom odvíja jeho potrieb a požiadaviek, mapované sú potreby, schopnosti, potenciál a osobné ciele PSS.
- c) Program komunitných stretnutí, ktorý je prioritne zameraný aj na zvyšovanie právneho vedomia prijímateľov.
- d) Pravidelné zisťovanie spokojnosti prijímateľov sociálnej služby (priama spätná väzba, ankety v rámci komunitných stretnutí, dotazníka a pod.).
- e) Podporovanie ďalšieho vzdelávania zvyšovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov.
- f) Pravidelnú supervíziu, ktorá napomáha zvyšovať kvalitu odbornej práce a podnecovať osobnostný rozvoj zamestnancov (napr. napomáha identifikovať vlastné predsudky, stereotyp, ktoré by mohli mať za následok diskriminačné správanie voči určitej skupine alebo skupinám prijímateľov sociálnych služieb).

Zariadenie vo vzťahu k zamestnancom zabezpečuje:

Každý zamestnanec má právo na rovnaké zaobchádzanie. V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa uplatňuje:

- a) rovnosť prístupu k zamestnaniu, povolaniu, zárobkovej činnosti alebo funkcii vrátane požiadaviek pri prijímaní do zamestnania a podmienok a spôsobu uskutočňovania výberu do zamestnania,
- b) rovnosť výkonu zamestnania a podmienok výkonu práce v DSS vrátane odmeňovania, funkčného postupu a prepúšťania,
- c) rovnosť prístupu k odbornému vzdelávaniu, ďalšiemu odbornému vzdelávaniu a účasti na programoch supervízie,
- d) interné vzdelávanie zamestnancov v súvislosti s poskytovaním odborných činností určených zákonom pre daný druh sociálnej služby vrátane sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie a nastavených postupoch a pravidlách,
- e) vzdelávanie zamestnancov v oblasti ľudských práv, deeskalačných technikách, krízovej intervencii, plánovaní rizík a predchádzaniu utrpenia prijímateľov sociálnej služby alebo ohrozeniu života alebo zdravia zamestnancov, súčasťou vzdelávania je prezentácia potencionálnych rizík a porušení ľudských práv PSS vedúcim zamestnancom,

- f) pravidelné vzdelávanie v oblasti zdravia zamerané najmä na zmiernenie dopadov socioekonomických návykoch a preventívne aktivity zamerané na zachytenie chorôb vo včasnom štádiu predovšetkým prostredníctvom skríningu.

Článok č. X

Kontrolné opatrenia

1. Kontrola dodržiavania ľudských práv a slobôd, dodržiavania rovnakého zaobchádzania a dohľadu pred diskrimináciou sa môže vykonať kedykoľvek. Za vykonávanie kontrolnej činnosti zodpovedajú vedúci úsekov.
2. Kontrola sa vykonáva rozhovorom s prijímateľmi, resp. opatrovníkmi, nahliadnutím do evidencie porušovania práv a slobôd a taktiež sa skontroluje dodržiavanie prijatých nápravných opatrení. Kontrola sa vykonáva aj prostredníctvom dotazníka.
3. Vedúci úsekov, manažér kvality majú právo kedykoľvek v pracovnej dobe skontrolovať stav dodržiavania ľudských práv a slobôd a ochranu pred diskrimináciou. Svoju kontrolu nahlásia vopred riaditeľke DSS.
4. Raz ročne vedúci úsekov vykonajú kontrolu na dodržiavanie ľudských práv a slobôd a ochranu pred diskrimináciou a záznam z kontrolnej činnosti predložia riaditeľke DSS.

Kontrolu môžu vykonávať:

riaditeľka, manažér riadenia kvality, vedúci úsekov.

Tak ako všetci prijímatelia sociálnej služby v DSS sú si rovní vo svojich právach a ľudskej dôstojnosti, to znamená, že všetci majú rovnaké práva na zaradenie sa do spoločnosti, na užívanie hodnôt a produktov spoločnosti, tak aj všetci zamestnanci majú právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou.

Článok č. XI

Záverečné ustanovenia

1. Táto interná smernica nadobúda platnosť dňom podpisu a účinnosť dňa 01.07.2023 a vydáva sa na dobu neurčitú. Nadobudnutím účinnosti tohto dokumentu zaniká platnosť Smernice č. 27 Ľudské práva zo dňa 04.01.2021.
2. Zmeny v tejto smernici je možné vykonať len formou písomného a očíslovaného dodatku.
3. Neoddeliteľnou súčasťou tejto smernice sú nasledovné prílohy:

4. ODKAZY A POZNÁMKY

Súvisiace normy a predpisy:

Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov,

Ústava Slovenskej republiky,

Všeobecná deklarácia ľudských práv,

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

Európska sociálna charta.

Interné dokumenty:

Príručka kvality

5. PRÍLOHY

Príloha č. 1 - Základné ľudské práva a slobody

Príloha č. 2 - Etický kódex

Príloha č. 3 - Evidencia porušenia ľudských práv a slobôd, alebo diskriminácie – zošit

Príloha č. 4 - Preventívne opatrenia na predchádzanie porušovania základných ľudských práv a slobôd

6. ROZDEĽOVNÍK

1 x riaditeľka

1 x manažér kvality

1 x vedúca SÚ

1 x vedúca ZÚ